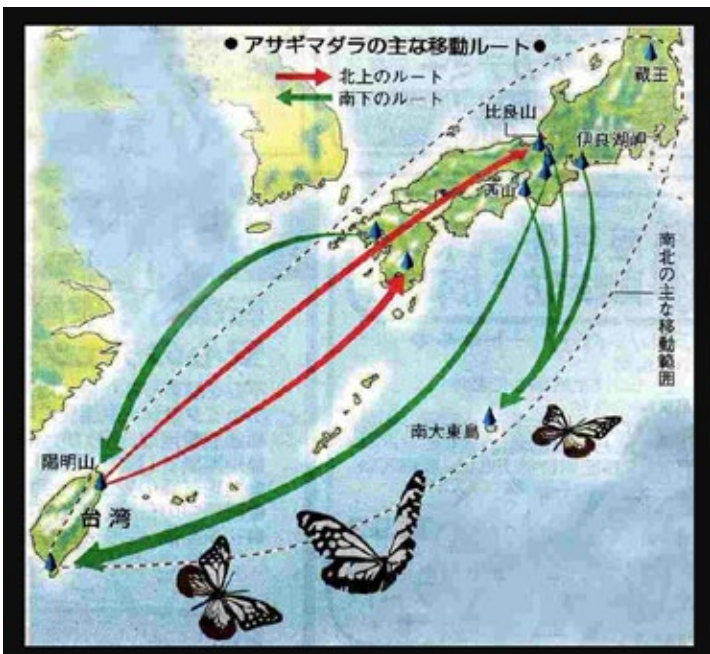

▲ ตำบลมิซูโอะอยู่บนที่สูง อากาศเย็นสบาย

▲ บินโฉบไปมา

กัญญา มัทสุโอะ

เมื่อดอกฟูจิบานมาบาน ก็จะถึงฤดูชมผีเสื้ออาซากิมาดารา

▲ แผนที่กำกับเส้นทางบินขึ้นเหนือลงใต้ของอาซากิมาดารา (โดยอาสาสมัครที่ร่วมกันทำ มาร์คกิง)

"อาซากิมาดารา" เป็นชื่ออันแสนไพเราะเพราะพริ้งของผีเสื้อปีกสีฟ้าอ่อนดังสแตนกลาสที่มีขอบรอบๆ ปีกเป็นสีดำ และน้ำตาลลายจุด เมื่อขยายปีกเต็มที่จะมีขนาดใหญ่ราว 10 เซนติเมตร ชื่อ "อาซากิ" ของมันนั้นมาจากชื่อ "อาซากิอิโระ" หรือสีของใบห้วหอมใหญ่ ส่วน "มอดารา" นั้นหมายถึงลายจุดขาวดำทั้งที่ปีก และที่หน้าอก ในเช้าวันที่มีแสงแดด ปีกสีฟ้าของมันจะใสระยิบระยับ ยิ่งเมื่อพวกมันพากันมาเป็นฝูงด้วยแล้ว ยิ่งงดงาม เหมือนกำลังชมระบำผีเสื้ออย่างใดอย่างนั้น

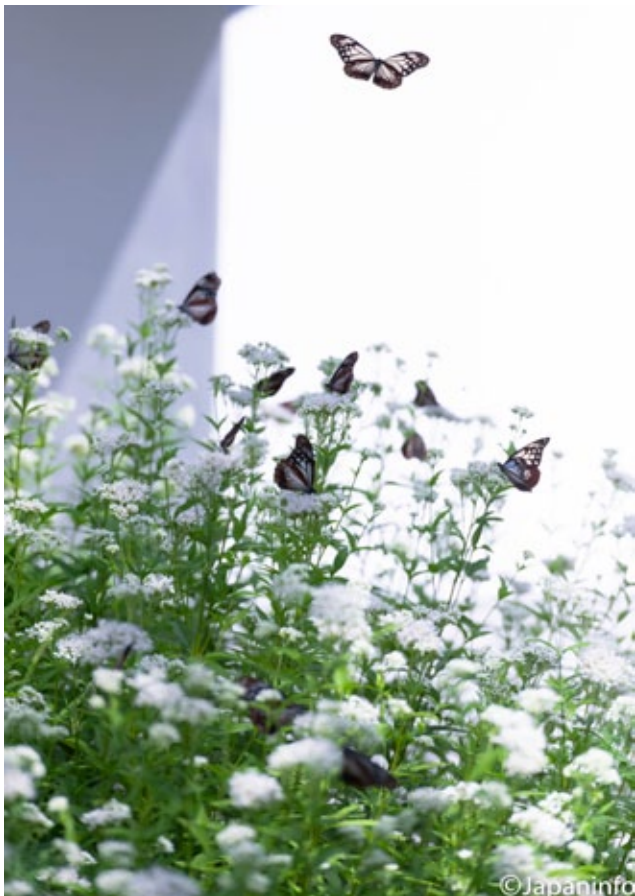
เรื่องราวของอาซากิมาดาราไม่ได้จำกัดอยู่เพียงความงามของปีก แต่ยังครอบคลุมไปถึงวิถีชีวิตอันน่าติดตามนานาประการอีกด้วย เริ่มจากเส้นทางบินที่ครอบคลุมเกือบ 2,000 กิโลเมตรจากฮอกไกโดหรือภาคเหนือของญี่ปุ่นในฤดูใบไม้ร่วงผ่านคันไซลงไป ยังชิโกกุ คิวชู โอกินาวา และบางตัวไปไกลถึงใต้หวันเพื่อหลบหนาว และเพื่อวางไข่ ก่อนที่จะหนีร้อนกลับไปยังถิ่นกำเนิดในภาคเหนือของประเทศอีกครั้ง

▲ ร่องรอยมาร์คกิ้งบนปีก

▲ ฝูงผีเสื้ออาซากิมาดาราพากันมาที่ตำบลมิซูโอะทุกปี

▲ เข้าไปใกล้ก็ไม่หนี

ในฤดูใบไม้ผลิ นับเป็น ผีเสื้ออพยพน้อยสายพันธุ์ของโลกที่สามารถบินข้ามน้ำข้ามทะเลเป็นระยะไกลเช่นนี้ได้

ครั้งแรกที่ผู้เขียนเห็นตัวจริงของพวกมันคือราว 3 ปีที่แล้วเมื่อไปชมดอกฟูจิตาคามา (Thoroughwort) ที่ตำบลมิซูโอะชนบทแห่งหนึ่งบนเนินเขาในกรุงเกียวโตราวต้นเดือนตุลาคม **ฟูจิตาคามา** เป็นหนึ่งใน 7 ดอกหญ้าประจำฤดูใบไม้ร่วง (อากิโนะ นานาคุ สะ) มีทั้งสีชมพู และสีขาว ตอนสดๆ จะไม่มีกลิ่นแต่เมื่อนำไปตากแห้งแล้วจะส่งกลิ่นหอม สามารถป้องกันแมลงได้ ผู้คนในสมัยโบราณจึงนำมาตากแห้งบรรจุในถุงผ้าไหมเล็กๆ วางในตู้เสื้อผ้ากัน สำหรับ**อาซากิมาดารา**แล้ว น้ำหวานจากดอกฟูจิตาคามาจะทำให้ผีเสื้อโดยเฉพาะตัวผู้สร้างสารกระตุ้นความต้องการผสมพันธุ์ และเพิ่มทีโรโมนเพื่อดึงดูด ตัวเมีย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ร้อยละ 90 ของอาซากิมาดาราที่พากันมาดูดน้ำหวานจาก ดอกฟูจิตาคามาจึงมักเป็นตัวผู้ ตัวเมียนั้นหากินได้จากดอกไม้บานาประเภท

หลายปีก่อนหน้านี้ เส้นทางอพยพ และวิถีชีวิตของอาซากิมาดารายังไม่เป็นที่รับรู้กันจนกระทั่งในปี 1980 และหลังจากนั้นเป็นต้นมามีการทำมาร์คกิ้งลงวันเดือนปี และสถานที่ที่ พบมันด้วยหมึกน้ำมันบนปีกโดยกลุ่มอาสาสมัครทั่วประเทศ ผลการสำรวจสร้างความตกใจให้กับผู้คนไม่น้อย ที่พบว่าอาซากิมาดาราที่ถูกมาร์คกิ้งที่เมืองมัทสึโมะโตะในจังหวัดนางาโน เมื่อวันที่ 29 กันยายน

▲ ทำบินก็หลากหลาย

▲ เมื่อกางปีกเต็มๆ จะมีขนาดราว 10cm

▲ กับท้องฟ้ายามเช้า

▲ นั่งมองพวกมันบินไปมาได้เป็นชั่วโมงๆ

▲ เล่นน้ำ

▲ ระยิบระยับ

1995 บินไปโผล่ที่โอกินาวา รวมเป็นระยะทางราว 1,300 กิโลเมตร และมันยังใช้เวลาบินจากตำบลโทสุกิจังหวัดโคจิไป ถึงเกาะโตโตจิมะ ทางตอนใต้ของโอกินาวา ซึ่งห่างราว 783 กิโลเมตรด้วยเวลาเพียง 3 วัน หรือเท่ากับว่าวันหนึ่งบินเฉลี่ยกว่า 260 กิโลเมตร และในปี 2002 ยังพบอาซากิจิมาดาราที่ถูกมาร์คกิ้งในจังหวัดฟูกุชิมะ ไปโผล่ที่โอกินาวาห่างไปราว 2,140 กิโลเมตร และบางตัวบินไปถึงได้วันเป็น ระยะทางราว 2,190 กิโลเมตร

เหตุผลที่ อาซากิจิมาดารา พวกมันบินขึ้นเหนือล่องใต้เช่นนี้ ทุกปีนั้นเป็นเพราะว่าพวกมันไม่ถูกกับอากาศหนาวหรือร้อนจัด อยู่ ได้สบายในอุณหภูมิราว 21 องศา ดังนั้นก่อนเข้าหน้าหนาวพวกมัน จึงพากันบินอพยพลงใต้ และก่อนหน้าร้อนจะมาเยือนทางใต้ของประเทศรุ่นลูกรุ่นหลานที่ไปถือกำเนิดทางใต้ก็พากันบินย้อนกลับมา

ตามเส้นทางเดิมหาที่เย็นสบายพำนักอาศัย อีกเหตุผลหนึ่งคือปีกของพวกมันไม่มีเกร็ดอ่อนๆ เหมือนผีเสื้ออื่น แข็งแรง ทนทาน ไม่ฉีกขาดง่ายจึงบินได้ไกล และเร็ว ผู้รู้ยังอธิบายว่าอาซากิจิมาดารา และดอกฟูจิตาคามาที่พวกมันโปรดปรานต่างก็มีพิษในตัวทั้งคู่ พวกมันจึงไม่ต้องกลัวว่า จะถูกนกกาไล่จับกิน เรียกได้ว่าปราศจากศัตรูก็ว่าได้

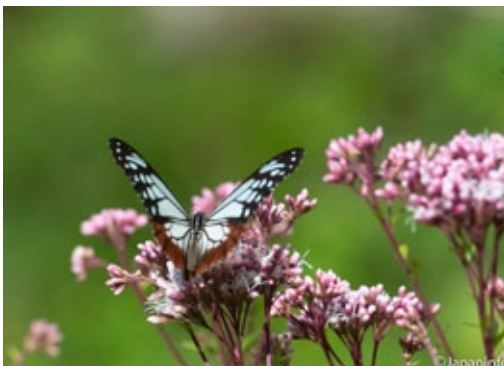
และจากผลการทำมาร์คกิ้งติดต่อกันหลายสิบปีที่ผ่านมา นี้เอง ทำให้ผู้คนรับรู้ได้ว่าทุกปี ก่อนเข้าหน้าหนาว อาซากิจิมาดารา จะพากันบินข้ามน้ำข้ามทะเลแวะพักตามจุดต่างๆ โดยเฉพาะที่ๆ มีไร่ดอกฟูจิตาคามาบาน หลายต่อหลายตำบลจึงพากันลงต้นฟูจิตาคามา รอรับพวกมันกัน

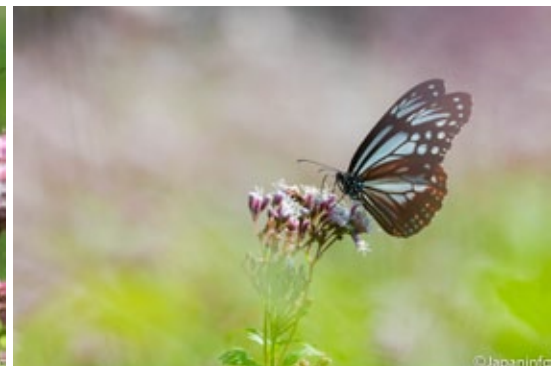
▲ สีปีกจะออกฟางดงามในวันที่อากาศแจ่มใส

▲ ตัวนี้บินเฉียง

▲ ฟูจิตาคามาปีนี้เป็นบ้านชั่วคราว

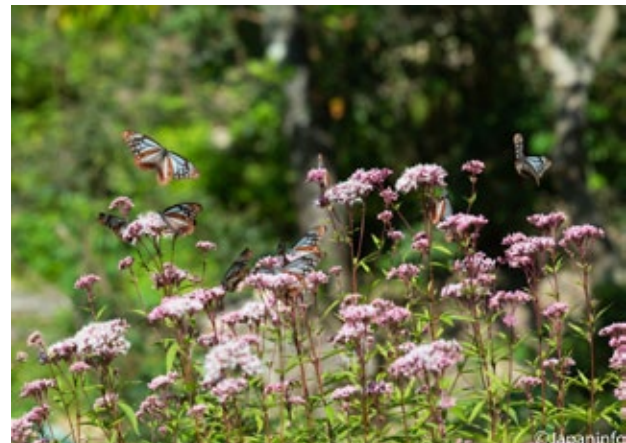

▲ ลำตัวลายจุดขาวดำ (มอดารา)

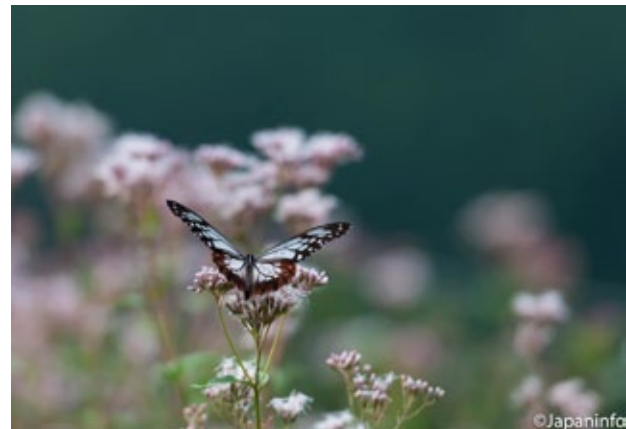

▲ อาซางิอิระเป็นสีฟ้าที่นักบวชกลุ่มชินเซนงุมิในปลายสมัยเอโดะใช้เป็นเครื่องแบบ

สำหรับในภูมิภาคคันไซ นอกจากที่เนินเขาในตำบลมิซึโอะ กรุงเกียวโตแล้ว ที่วัดมายาซังเท็นใจจิ บนเขามายาซังเมืองโกเบ ตำบลโอฮาร่าโนะ บนเขาเตี้ยๆ ทางทิศตะวันตกของเมืองเกียวโต และย่านเทะรามาจิกกลางกรุงเกียวโต ต่างพากันขยายพื้นที่ปลูกฟูจิ-บาตามากันโดยพร้อมเพียง ทำให้โอกาสที่จะพบฝูงอาซางิมาดารา หลากหลายขึ้น ย่านเทะรามาจิกดูจะมีความพิเศษกว่าที่อื่น เพราะเป็นย่านการค้าในตัวเมืองไม่มีพื้นที่พอที่จะลงฟูจิบาตามาเยอะๆ พ่อค้าแม่ค้าที่นี้จึงเปลี่ยนมาแยกกิ่งแจกให้กับผู้คนที่สนใจปลูกลง กระถางที่บ้านของตน โดยขอความร่วมมือให้พากันนำกระถางฟูจิบาตามาที่บ้านแล้วมา เรียงรายกันตามสองข้างถนนในอาเขตการค้าบ้างที่ลานวัด และศาลชินโตใกล้ๆ บ้าง ช่วงเทศกาลในเดือนตุลาคม ปรากฏว่ามีผู้สนใจทั้งนำฟูจิบาตามากลับไปปลูก และนำกลับมาประดับวัด ประดับศาล รวมทั้งพากันมาเดินจับจ่ายของ เรียกได้ว่าเป็นกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติไปด้วย กระตุ้นเศรษฐกิจของเมืองไปด้วยอย่างดีทีเดียว ทุกวันนี้กิจกรรมมาร์คกิ้งผีเสื้ออาซางิมาดรายังคงดำเนินต่อไป ยิ่งได้ SNS เข้ามาช่วย ยิ่งทำให้รายงาน

▲ ดูเหมือนว่าพวกมันจะชอบบอกลีชมพูมากกว่า

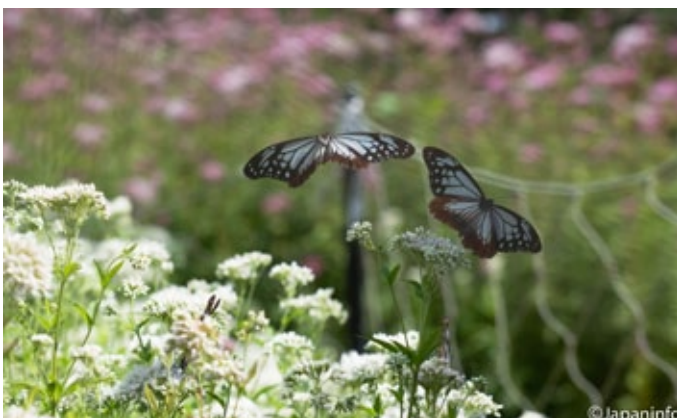

▲ บางตัวจะมีตัวเลขกำกับบนปีกผ่านการมาร์คกิ้งมาแล้ว

พร้อมภาพถ่ายผีเสื้อที่ถูกมาร์คกิ้งเข้ามาแม่นยำ และรวดเร็วขึ้น เช่นเดียวกับข่าวสดของฝูงผีเสื้อว่า กำลังปรากฏตัวที่ไหนจำนวน มากน้อยเพียงใดก็แพร่ไป ทั่วประเทศผ่านทางอินเทอร์เน็ต ช่างภาพ และผู้คนทั่วไปจึงพากันไปชม และเรียนรู้เรื่องราวของพวกมันมากขึ้น

ปีหน้าจะเป็นปีที่ 4 ที่ผู้เขียนจะมีโอกาสได้พบฝูงผีเสื้อสีฟ้าใสตัวน้อยๆ เหล่านี้อีกครั้ง ช่วงนี้ก็แค่แต่เฝ้าดูข้อมูลของพวกมันที่ล่องใต้ไปถึงทางคิวชูแล้ว หวังว่ารุ่นลูกรุ่นหลานที่จะเกิด และฝึกตัวที่นั่น จะบินกลับขึ้นเหนือในฤดูใบไม้ผลิปีหน้าอย่างปลอดภัย

TPA news

▲ ยามมันคลี่ปีกออกบินเป็นช่วง Shutter Chance

▲ แดดอ่อนแสงเห็นปีกใส